

رستوران لقانطه

بهترین و بزرگترین و باصفا‌ترین رستوران‌های پایتخت که از هر جهت نظیف و پاکیزه می باشد ، برای پذیرایی از خانم های محترمه و آقایان محترم از ساعت ۸ صبح الی ۱۲ شب مفتوح از هر رقم اغذیه و اشریه لذیذ که با دقت زیاد توسط خوراک پزهای مخصوص ایرانی تهیه می شود، هر گونه مهمانی های خصوصی و عمومی که بخواهند در اطاق های مخصوص و سالون لقانطه با کدال صرفه جویی و محترما بر گزار خواهد شد.
جلو خان مجلس شورای ملی

اتاق جلسه خصوصی و اتاق آئینه مجلس سوخت

حریق مهیب در پارلمان

دو ساعت به ظهر پنجشنبه ۱۸ آذر سال ۱۳۱۰ و هنگام بررسی لایحه وزارت مالیه و همزمان با سخنرانی یکی از نمایندگان بهنام [میرزا علی] کازرونی، فریاد حریق! حریق! از اتاق مجاور جلسه خصوصی بلند شد و کلا مضطرب شده از جابر خاستند ولی عده‌ای نشسته و آقای کازرونی را تشجیع به اظهار بقیه مطالب خود می نمودند. اما رفته رفته اضطراب و هیجان زیاد شد و فریاد حریق بیشتر گردید و مذاکرات آقای کازرونی ناقص ماند و جلسه خصوصی بهم خورد.

■ ظاهر شدن آثار حریق

چند نفر از و کلا از جلسه خصوصی مجلس خارج بودند و در اتاق تنفس و سرسرا قدم می زدند. غفلتا یک تکه آتش از سقف جلوی پای آقای[حاج اسماعیل] عراقی و آقای [شیخ علی] ادشتی فرو می ریزد، به محض آنکه سر را بالا می کنند می بینند سقف آتش گرفته و شعله ور شده است. چند نفر و کلا ی دیگری که در خارج از جلسه خصوصی بودند نیز ناگهان متوجه حریق شده و فریاد و همههم از این جا شروع شد و نمایندگان را که در جلسه خصوصی بودند متوجه ساخت.

وضعیت خطر حریق وقتی ظاهر شد که و کلا عموماً اتاق جلسه خصوصی و سایر اتاق‌ها را ترک کرده و از عمارت خارج شده بودند که در این حال حریقی که شاید از یک ساعت و یک ساعت و نیم پیش در زیر شیروانی سقف اتاق مجاور جلسه خصوصی خانه کرده بود شعله ور و چندین ذرع بالای عمارات اوج گرفته بود. و کلا در بدو امر چندان اضطرابی برای خروج از جلسه بخرج نمی دادند ولی همین که وارد سرسرا شده و وضعیت را ملاحظه کردند عجله کرده و با عجله و شتاب مخصوصی پالتوهای خود را برداشته از عمارت برون رفتند.

■ شروع به عملیات

در همین حال فوراً بوسیله تلفون به اداره اطفائی بلدیه و اداره نظمیّه و ادارات مربوطه اطلاع داده شد «مجلس آتش گرفت عجله کنید» در همان حینی که اعضا و مستخدمین مجلس و مطبعه با نهایت شجاعت مشغول بیرون کشیدن اشیا و اثاثیه اتاق جلسه و اتاق‌های مجاور و اتاق آئینه

افتتاح ضرابخانه نوین

بعد از ظهر امروز مراسم افتتاح ضرابخانه معمول گردید. بر طبق دعوتی که از طرف وزارت مالیه بعمل آمده بود از دو ساعت و نیم بعداز ظهر هیأت دولت، آقایان رجال و نمایندگان مجلس و عده ای از طبقات ممتازه در عمارت ضرابخانه (کنار جاده شیران) حضور یافتند سپس موکب همایونی تشریف فرما گردید. مراسم رسمی افتتاح کارخانه بعمل آمدو کارخانجات ضرابخانه از طرف اعلیحضرت همایونی بازدید گردید. آلات و ادوات و ماشین‌های جدید کارخانه از آخرین سیستم ماشین‌های کارخانجات زیمسن برلن می‌باشد. تمام دستگاه‌های ضرابخانه توسط قوه برقی می گردد و هر ماشین آن موتور برق مخصوص دارد. کارخانه تولید برق دارای یک موتور دیزل ۱۵۰ الی ۱۸۰ قوه اسب است که مستقیماً برق به ژنراتریس وصل شده علاوه بر این به ماشین برق کوچک موجود است که شب روشنایی می دهد.

در گنداز خانه ۳ کوره از جدیدترین سیستم موجود است که روزانه ۲۰۰۰ الی ۲۵۰۰ کیلو گرام نقره آب می کنند که دوتای آن ۲۵۰ کیلو گرام و دیگری ۱۰۰ کیلو گرام نقره آب می کنند. منگنه ۵ عدد موجود است که نورد آن بواسطه فشار زیاد توسط آب دائماً خنک می شوند. شمش نقره در دو کوره مخصوص

روزنامه اطلاعات - سه شنبه ۱۰ اسفند ۱۳۱۰

۲۸ آبان

تغییر نام شهر

بارفروش به

تأسیس آموزشگاه فنی نیروی هوایی شاهنشاهی به دستور رضاشاه. قشون بابل به دستور رضاشاه.

۲۷ آذر

موافقت رضاخان با مسافرت یک هیأت انگلیسی به ریاست «سر اورل اشتین» باستان شناس مجار تبعه انگلستان به ایران، برای کشف آثار باستانی در شهرهای کشور.

جنشین اطفال

ساعت ۹ صبح روز یکشنبه ۱۸ اسفند ماه کود کستان جدید التّاسیس و جوان تهران

صورت دیگری داشت و صحن آنجا از نشاط و سرور مملو بود. در همان روز عده کثیری از محترمین که برای دیدن عملیات برجسته اطفال خردسال از طرف مدیره کود کستان دعوت شده بودند مشاهده حرکات اطفال، شنیدن سرودهای مهیج، نقاشی‌های جالب توجه، صنایع پدی که

از کاغذ و کهنه و نخ و چوب با دست‌های ظریف و قریحه حساس کودکان تعبیه شده بود بقدری توجه حضار را جلب کرد و به اندازه‌ای آن محیط و وضعیت سرورآور و فرح انگیز و نشاط خیز بود که بی‌اختیار اولیای اطفال و سایر میهمانان را به قدردانی از مؤسس کود کستان تشویق می کرد. ما با یک عالم مسرت و شادی ماموزازل برسایه(هو سپیان] مدیره اولین کود کستان ایرانی را به این سعی و عمل و جدیت مقرون به نتیجه و مفید تریک گفته امیدواریم در آتیه توانیم شرح مفصلی در اطراف تربیت اطفال نگاشته و وظیفه‌ای را که وجدانا عهده داریم انجام دهیم.

روزنامه آینده ایران - شب ۱۴ اسفند ۱۳۱۰

۹ آذر

تصویب قانون

جدید محاسن شرع

در مجلس شورای اسلامی

۱۱ آذر

اعطای مجوز حفاری در تخت جمشید به «پروفسور هرتسفلد» نماینده مؤسسه شرق شناسی دانشگاه شیکاگو توسط هیأت وزیران.

چپ ستیزی در دوران پهلوی اول

مرام اشتراکی جرم شد

لیلا ابراهیمیان/ فرمان منع فعالیت‌های اشتراکی صادر شد؛

پنجم خردادماه ۱۳۱۰؛ این فرمان زنگ خطری بود، اعضای باقی‌مانده از حزب کمونیست که در سال ۱۳۰۵ منحل شده بود برای حزب سوسیالیست ایران و چپ روشنفکری که احساساتی مبهم و چندوجهی درباره حکومت رضاشاه داشتند.

رضاشاه که از قدرت مطلقه تا حکومت خودکامه طی‌راه کرده بود؛ اگر زمانی روشنفکران حامی‌اش بودند و چپ‌ها طرفدار جمهوری رضاخانی و او را نماینده بورژوازی ملی می‌نامیدند؛ و روشنفکران محافظه‌کار و لیبرال از قدرت رضاخان، چشم به اعتلای نام وطن داشتند و آبادانی؛ اما ایسن رؤیا خیلی طول نکشید و همراهی جای خود را به نفرت داد. روشنفکران نسل جوان همچون پدران خود به او خوش‌بین نبودند. آنها دولت مدرن را با نهادهای عقیم می‌دیدند که هر مخالفی را سرکوب می‌کنند؛ نهاد مجلس پا در هوا بود؛ اگر روزی علی‌اکبر داور برای به قدرت رساندن‌اش جانفشانی می‌کرد، روز دیگر تریاک خورده و خودکشی کرده برای حفظ آپرئو؛ مخالفان راهی زندان قصر شده و شور و شوق به یأس تبدیل شده. فرخی، شاعر بزرگ حزب سوسیالیست در بیمارستان زندان مرده و تدین از وزارت فرهنگ راهی زندانی شده. روشنفکران و دانشجویان جوان مخالف شاه به نوشته «پرواند آبراهامیان» در اروپا کنگره کلن را تشکیل می‌دهند و سال بعد در مونیخ بازماندگان حزب کمونیست ایران نشریه‌ای به نام «پیکار» منتشر می‌کنند. دو سال قبل از این رضاشاه شاهد اعصاب‌های کارگری بود؛ شازدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۰۸ کارگران در آبادان اعتصاب کرده و مؤسسات نفتی را سنگسار می‌کنند. آنها در مقام مدافع حقوق خود می‌افتند؛ آنها می‌خواستند مثل هندی‌ها جمعیتی تشکیل دهند؛ ولی دولت از این اعتصاب با خشونت جلوگیری می‌کند. در دی‌ماه ۱۳۰۸ یکی از جاسوسان ارشد اتحاد

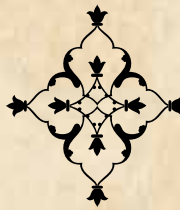

شوروی به نام «ژرژ سرگی یویچ آقابکوف» به فرانسه پناهنده شده و خاطراتش را در روزنامهٔ لوماتن چاپ پاریس منتشر می‌کند. این اطلاعات به باور رضاشاه نشان از فعالیت‌های گسترده اطلاعاتی شوروی در ایران بود.

صحنه آماده بود تا شاه تصمیم بگیرد؛ اگر روزی برای طلب حمایت دانه می‌چید، امروز وقت دام پهن کردن بود. مجلس هشتم «قانون مجازات مقدمین علیه امنیت و استقلال مملکت» را در خرداد ۱۳۱۰ به تصویب رساند. قانونی که تا سال‌ها بعد به واسطه جرم دانستن «مرام اشتراکی» مستند قانونی برخورد با چپ‌گرایان ایران باقی ماند. بعد از آن موج جدید بازداشت‌ها آغاز شد؛ گروه‌های روشنفکری در تهران، تبریز، رشت، اصفهان و قزوین دستگیر شدند؛ تعداد بازداشت‌شدگان در تهران ۲۵۰ نفر و در مشهد بیش از ۱۳۰ نفر بود. اما مهم‌ترین بازداشت‌ها در اردیبهشت ۱۳۱۶ رخ داد. شهرپانی ۵۳ نفر را دستگیر کرد؛ اتهام آنها تشکیل سازمان اشتراکی مخفی، انتشار بیانیه اول ماه مه، راه انداختن اعتصاب در دانشکده فنی و یک کارخانه نساجی در اصفهان و ترجمه کاپیتال مارکس و مانیفست کمونیست بود. چهار سال بعد از این دستگیری، رضاشاه راهی تبعید شد؛ با برجای گذاشتن این پیام برای ولیعهد «فرزندم هرگز از هیچ چیز هراس مکن»؛ گروه ۳۰نفر با عنوان زندانیان سیاسی «نه‌چندان خطرناک» سیزده روز بعد از تبعید شاه، آزاد شده و تعدادی برای تأسیس حزب توده ایران دوره‌هم جمع شدند.

نیمه دوم
۱۳۱۰

■ صفحه ۱۶ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۷۳۷۹ ■ یکشنبه ۸ تیر ۱۳۹۹ ■ ۶ ذی‌القعده ۱۴۴۱ ■ ایران قرن دوازده

قانون ۹۰ساله عتیقات

تخت جمشید سر از خاک بیرون آورد

در تصویب «قانون عتیقات» داشت. در ترجمه یکی از سخنرانی‌ها به نقل از او آمده: «برای جلوگیری از بی‌حرمتی به ابنیه تاریخی؛ اولاً از طرف دولت احکام اکیده صادر و به تمام ایالات و ولایات قدغن شود که ابنیه ملی و تاریخی را خراب و ضایع ننمایند و آثار ملی را محترم شمارند. در ضمن به وسایل مختلفه دیگر مثلاً به توسط جراید مردم را به این مفاخر ملی متوجه ساخته و حفظ و احترام ابنیه و آثار را به عامه بفهمانند.» نشانه‌های اتخاذ تدابیری برای ثبت آثار و حمایت قانونی از اماکن تاریخی و فرهنگی، نخستین بار در سال ۱۳۰۱ و در اساسنامه انجمن آثار ملی (مفاخر فرهنگی) دیده می‌شود. قانون عتیقات اما آبان ۱۳۰۹ و نظامنامه آن دو سال بعد تصویب شد. قانونی که هنوز هم میراث فرهنگی کشور به آن استناد می‌کند. ماده دوم این قانون دولت را موظف کرد فهرستی از آثار ملی که «فعلاً معلوم و مشخص است و حیثیت تاریخی یا علمی یا صنعتی خاصی دارد» تهیه کند. نخستین سایه را هرتسفلد با ۸۰ اثر تهیه کرد.

در چند دهه ابتدای قرن، ایران تبدیل به بهشت باستان‌شناسان جهان شد. هر منطقه شاهد حضور هیأت‌های باستان شناسی از موزه‌ها و دانشگاه‌های بزرگ دنیا بود. دانشجویان ایرانی به باستان شناسی اقبال پیدا کردند و اواخر دهه سی نخستین گروه از دانشجویان باستان شناسی از دانشگاه تهران فارغ‌التحصیل شدند.

تا سال‌ها گوش پژوهشگران دنیا نسبت به‌نام ایران حساس بود. هر بار کشفی جدید، شگفتی جدیدی خلق می‌کرد. درخواست‌های متعددی برای کسب مجوز کاوش از دانشگاه‌های مختلف، به ایران می‌رسید. «اریخ اشمیت» از دانشگاه پنیسلوانیا در تیه حصار دامغان مشغول حفاری بود. گروهی دیگر از موزه فیلالدفیا زیر نظر «ولسن» در استرآباد به کاوش می‌پرداختند. شاه با حضور یک هیأت انگلیسی به ریاست «سر اورل اشتین» برای کاوش در شهرهای مختلف ایران موافقت کرده بود. «رونالد دومکنم» در شوش مشغول حفاری بود و در میان اسناد و نامه‌ها و مجوزهای آن سال‌ها نام آندره گدار هم به میان آمده است. گدار در اردیبهشت ۱۳۰۷ با تصویب مجلس، به‌عنوان «مدیر کل آثار باستانی، کتابخانه و موزه اشیای عتیقه» استخدام شد. سال‌ها بعد موزه ملی ایران زیر نظر او احداث و شروع به فعالیت کرد. موزه‌های دیگری همزمان با حفاری‌هایی که انجام می‌شد شکل گرفتند تا نتایج کاوش‌ها را به نمایش بگذارند، موزه‌هایی که امروز حال چندان خوشی ندارند.

۲۲ اسفند

واگذاری حق انحصاری نشر اسکناس به بانک ملی ایران توسط مجلس.

۲۶ اسفند

موافقتنامه ایران و انگلیس برای لغو قرارداد ۱۸۸۲ و پایان برده‌فروشی در خاورمیانه

۹ بهمن

اعلام تولید ۴۴ میلیون بشکه نفت خام در سال ۱۹۳۱ توسط ایران و کسب درآمد یک میلیون و ۳۰۰ هزار لیره.

۲ بهمن

امضای عهدنامه تعیین و تحدید خطوط مرزی و ضمیمه آن توسط نمایندگان ایران و ترکیه، در تهران. اعلام حق استفاده دو دولت از آب چشمه دریاچه برالان و چمن‌های اطراف آن.

۱۸ دی

قرار گرفتن یک

میلیون تومان در

اختیار وزارت پست

و تلگراف برای

خرید سهام شرکت

تلفن.